

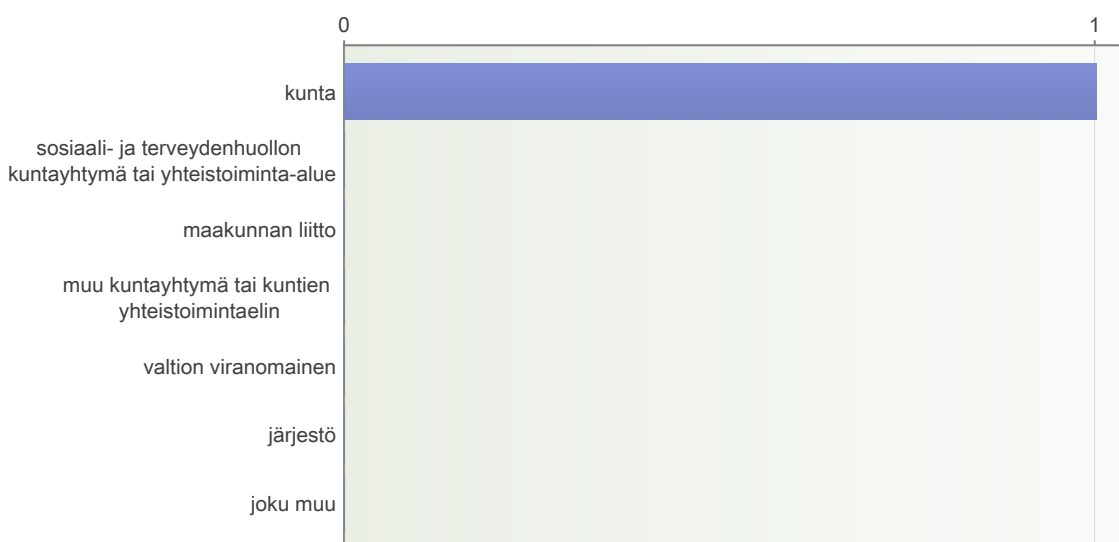
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Forssan kaupunki	Saija Helenius	va. kaupunginjohtaja Leena Järvenpää, p. 03 4141 5210, leena.jarvenpaa@forssa.fi	7.11.2016	kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaisuusarvoa? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien koossa, resursseissa ja alueellisissa olosuhteissa on huomattavat erot ja tästä johtuen väestön terveys- ja hyvinvointierot saattavat maakuntaudistuksen jälkeen kasvaa kaventumisen sijasta. Vapaaseen valintaan liittyen kaupungeissa ja väestökeskityksissä palvelujen vaihtoehdot kasvavat samalla, kun laajoilla alueilla palvelut jäävät yksinomaan julkisen tarjonnan varaan. On tärkeää, että hyvinvointierojen mahdollinen kasvaminen ei perustu joidenkin väestöryhmien terveyden ja hyvinvoinnin heikkenemiseen palvelujen karkaamisesta johtuen. Vapaa valinta suosii jo lähtökohtaisesti vahvoja valitsemaan kykeneviä ryhmiä.

Nyt lausunnolla oleva sote-ratkaisu, jossa sote-järjestämistä vastuu siirretään maakunnille, parantaa alueiden välistä yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei kaupungin arvion mukaan ole suoraan vaikutusta.

Saavutettavissa olevien palvelujen käytön erot eri väestöryhmissä ovat Suomessa suuret. Valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta siten, että jo tällä hetkellä palvelujen piirissä

olevien väestöryhmien pääsy palveluihin paranee entisestään kun taas palvelujen tarpeessa olevien - mutta niitä vähän käyttävien ryhmien - palvelut eivät faktisesti parane. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda rajallisten resurssien kohdentumiseen laajenevasti käyttäjäryhmiin, joilla on jo ennestään hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Keskeinen riskien hallinnan tekijä on valinnanvapausmallin käytännön toteutus ja sen niveltäminen kokonaisuudistukseen. Tämän täytyy tapahtua suunnitelmallisesti ja sisältää riittävän ennakoivat vaikutusarvioinnit erityisesti palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kokonaisuutena palvelun järjestämisen integraatio kokoamalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu ja julkinen tuottamisvastuu pääosin 18 maakunnalle tarjoaa mahdollisuuksia resurssien käytön tehostamiselle, päällekkäisyyksien poistamiselle sekä tehokkaille palveluprosesseille. Reformin tavoitteena oleva sosiaali- ja terveydenhuollon menokasvun pienentäminen alle prosenttiin vuoteen 2029 saakka on julkisen talouden tasapainon näkökulmasta välttämätöntä.

On kuitenkin huomioitava, että pelkkä väestön ikääntyminen aiheuttaa laskelmien mukaan vuosittain noin 1- 2 %:n menojen kasvupaineen. Lisäksi palvelujen tuotantotehtävien hintoihin kohdistuu korotuspaineita vuoteen 2029 mennessä. Sekä kysynnän että kustannusten kasvupaineet on hallittava lisäämällä tuottavuutta, kasvattamalla tuloja, leikkaamalla palveluja tai vaikuttamalla kysyntään edistämällä hyvinvointia ja terveyttä. Arvion mukaan pelkkä tuottavuuden lisääminen ja panostukset terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseen eivät kuitenkaan riitä. Myös sääntelyn purkaminen ja käyttäjien maksuosuuden hallittu kasvattaminen on tarpeen kestäväen talouden tavoittelussa.

Kustannusten kasvun hillinnän kannalta kokonaisuuteen liittyy kaksi merkittävää tekijää: vapaan valinnan toteutusmalli sekä tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö. Vapaa valinta tulee toteuttaa siten, että palvelutarpeen arviointi ja palveluohjaus rajataan maakunnan tai sen palvelulaitoksen toteutettavaksi viranomaistyöksi. Palvelutarpeen arviointi ja palveluohjaus ovat erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa moninaisiin muihin palveluihin ohjautumisen "portinvartijafunktioita", jotka määrittelevät olennaisella tavalla kustannustasoa. Mikäli vapaan valinnan toteuttamismallissa palvelutarpeen arvio irrotetaan järjestämis- ja rahoitusvastuusta joltakin osin tai kokonaan, kustannukset todennäköisesti kasvavat.

Valinnanvapauden laajentaminen ilman perusteellisia vaikutus- ja riskiarvioita saattaa johtaa kustannusten kasvamiseen tällä hetkellä itse maksetun - osittain KELA:n korvaaman - kysynnän siirtyessä täysin julkisrahoitteisen järjestelmän piiriin erityisesti terveydenhuollon ja suun terveydenhuollon tutkimuksen ja hoidon alueella. Tästä johtuen valinnanvapausmalliin tulee siirtyä kokeilujen kautta, joista saadaan tutkittua tietoa valinnanvapauteen liittyvistä kysymyksistä - erityisesti väestön käyttäytymisestä ja vapaan valinnan kohdistumisesta eri väestöryhmiin.

Palvelulupauksessa tulisi ottaa kantaa siihen, ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen määrä on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, kustannuskehityksen taittaminen on tältä osin mahdollista. Palvelulupauksen määrittelyyn tarvittaisiin kansallinen poliittinen selkänöja myös terveydenhuollon ja erityisesti erikoissairaanhoidon osalta. Priorisointi ei voi olla pelkästään yksittäisten lääkäreiden tai muiden palvelutarpeen arvioinnista vastaavien yksittäisten henkilöiden varassa. Myös lääkäreiden ammattikunta on omassa ammatillisessa keskustelussaan toivonut priorisointiin poliittista ryhtiä. Kansallisesti tapahtuvan priorisoinnin tarve on perustavaa laatua oleva kysymys lääkkeiden ja hoitokeinojen kehittyessä paljon julkista talouden resurssia nopeammin.

Säästötavoitteet on liikaa lakiperäistetty. Ohjauksen pitäisi tapahtua julkisen talouden suunnitelman sekä maakunnan talousohjelman tavoitteiden ja keinojen kautta vuosittain. Palvelulupauksen tulisi olla suhteessa palvelulupaukseen. Oletettu kustannuskehityksen perusura sisältää vuosittaisen inflaation 2 %. Tällainen pitkän aikavälin inflaatiotason mekaaninen sementointi säästötavoitteen vertailu-uraan voi johtaa siihen, että kustannusten kasvun hidastumisen sijasta joudutaan aidosti leikkaamaan kustannuksia kolme miljardia edellisvuosien tasosta.

Maakuntarahoituksen mekaaniset lakiin sidotut ja ennakkoon lukkoon lyödyt leikkurit eivät ole toimiva ratkaisu. Julkisen talouden suunnitelman ja maakuntatalousohjelman yhteydessä voidaan vuosittain päättää olosuhteisiin sopeutetuista toimenpiteistä säästötavoitteen saavuttamiseksi.

Rahoitusuudistus koskettaa myös kuntataloutta. Uuden kunnan talouden kestävyttä koskevat kattavat laskelmat puuttuvat uudistuksesta. Kokonaisuudessa laskennallisesti uusien kuntien vuosikate ei muutu, mutta useiden kuntien talous kärsii heikentyneestä toiminnan ja investointien rahavirrasta ja kasvavasta velkaantuneisuudesta suhteessa heikentyvään taseeseen. Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuspaineita siirtymävaiheessa, ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

Lakiesitykset on kirjoitettu järjestämisen ja tuottamisen eriyttämisen pohjalta. Sen lisäksi, että järjestämisen ja tuottamisen roolit ovat lakiesityksissä epäselvät maakunnan sisällä (maakunta – palvelulaitos – yhtiöt), puuttuvat lakiesityksistä käytännössä kaikki järjestäjiä ja tuottajia koskevat taloudelliset kannustimet eli insentiivit. Hyvän kustannus-laatu -suhteen saavuttaneita maakuntia tulisi palkita taloudellisesti.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Itsehallinnon elementit, jotka Suomi on ratifioinut, on määritelty Euroopan paikallishallinnon peruskirjassa. Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetyistä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on se, että maakunnilla olisi verotusoikeutta vaan että maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaisen rajoittamisen lainsäädännössä. Koska keskeinen itsehallinnon elementti puuttuu, on tärkeää muilla tavoin varmistaa maakuntien itsehallinnon muiden elementtien toteutuminen.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat ovat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Kanta-Hämeessä maakunnan perustaminen merkitsee sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osalta noin 550 miljoonan euron kokonaisuuden kokoamista yhdelle toimijalle 11 kunnasta ja neljästä kuntayhtymästä sekä tämän lisäksi valtion aluehallinnosta. Tältä osin uudistus toteuttaa sen tavoitteena olevaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestelmäintegraatiota. Tästä huolimatta maakuntien itsehallinto on selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Tehtävien siirtyessä kunnilta ja kuntayhtymiltä maakunnille niiden itsehallinnollinen ohjaus heikkenee. Maakuntien itsehallinto on lakiesityksissä tiukassa valtion ohjauksessa. Lakiesitysten pohjalta maakuntien itsehallinto on rajattu liian suppeaksi, ja tätä kautta myös maakuntien itsenäisyyttä tarkoituksenmukaisimpien ratkaisujen toteuttamiseksi rajoitetaan liikaa. Liika rajoittaminen saattaa jopa uhata koko reformin toteutumista, joka on sinänsä tarpeellisen reformin toteutumiselle suuri riski.

Maakuntien päätösvallan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon on

jo lähtökohtaisesti legitimeettiongelma demokratian näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät ovat vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa. Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvaltaa hajauttamista. Nyt maakunnat ovat työväliseitä vahvistettaessa valtion ohjausta. Demokratian vahvistamiseksi maakuntavaalien vaalialueet tulee määritellä seutukunnittain. On myös turvattava maakunnan toimintojen sijoittuminen muuallekin maakuntaan, ei pelkästään sen keskuskaupunkiin.

Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategiaan kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan. Yleisellä tasolla maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat seuraavat:

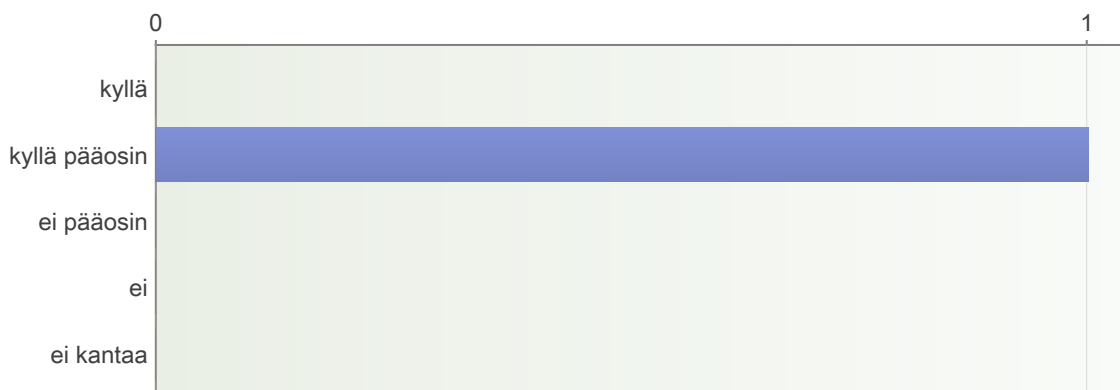
- oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta on erittäin rajoitettu (valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
- oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan osittain rajoitettu (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet)
- oikeus sopia rajoitettu (työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, lainanotto-oikeus)
- erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa ja ohjauksen asetus pohjaisuus
- investointien ohjaus
- maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kattamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehykseen (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3 mrd. euron säästövelvoite) ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistäviin kriteereihin
- maakuntien sitominen valtakunnallisten palvelulaitosten käyttöön

Maakuntien itsehallintoa rajoittaa edellä kuvatun lisääntyvän valtionohjauksen lisäksi laajan valinnanvapauden mukanaan tuoma markkinaohjaus. Yleisestikin ehdotetussa rakenteessa perinteinen hallinnollinen ohjaus väistyy ja siirrytään huomattavasti aikaisempaa enemmän markkinoiden kautta tapahtuvaan ohjaukseen, sopimusohjaukseen ja omistajaohjaukseen. Ohjaus- ja johtamisjärjestelmän kokonaisuus ja sen vaikutukset uudistukselle asetettuihin maakuntien toimintaan ja kansanvaltaisuuteen liittyvien tavoitteiden toteutumiseen hahmottuvat esityksessä huonosti.

Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Tähän maakuntalakia koskeva yksityiskohtaan ehdotus antaa toimivat puitteet.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

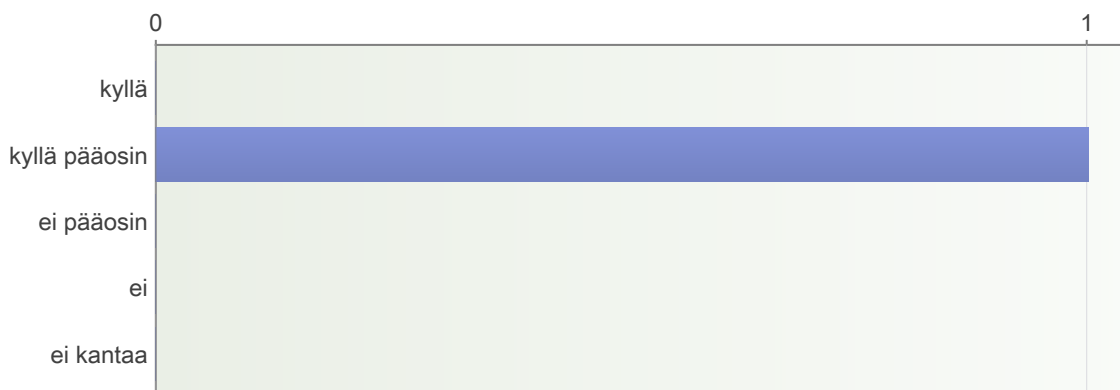

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiluonnoksen hallintoa ja johtamista (valtuusto, maakuntahallitus ja niiden tehtävät sekä

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

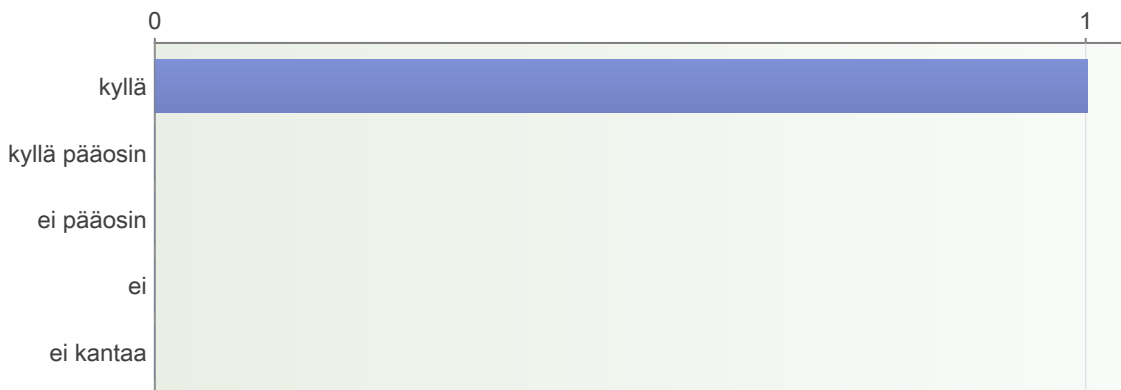

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalakiluonnoksessa maakunnille on säädetty yhteensä 25 lakisäateistä tehtävä-

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

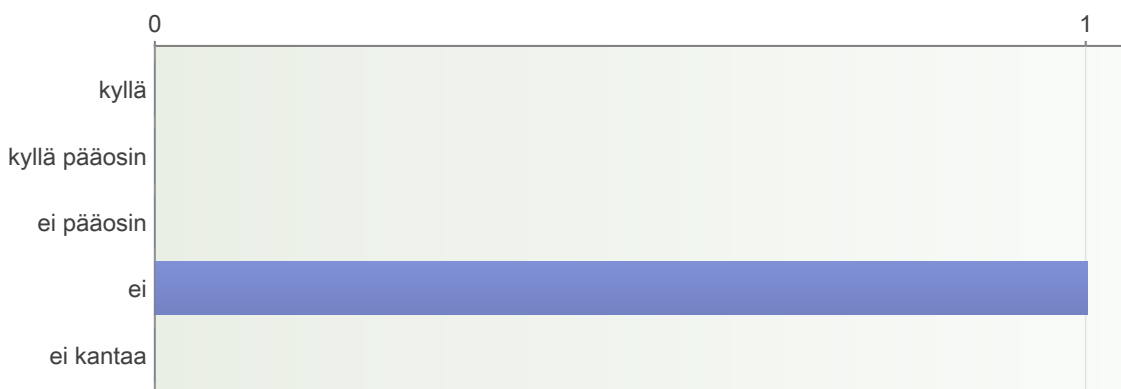

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet. Esityksen 23 § antaa riittävän monipuoliset puitteet asukkaiden sekä palvelun käyttäjien monipuoliselle osallisuudelle.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

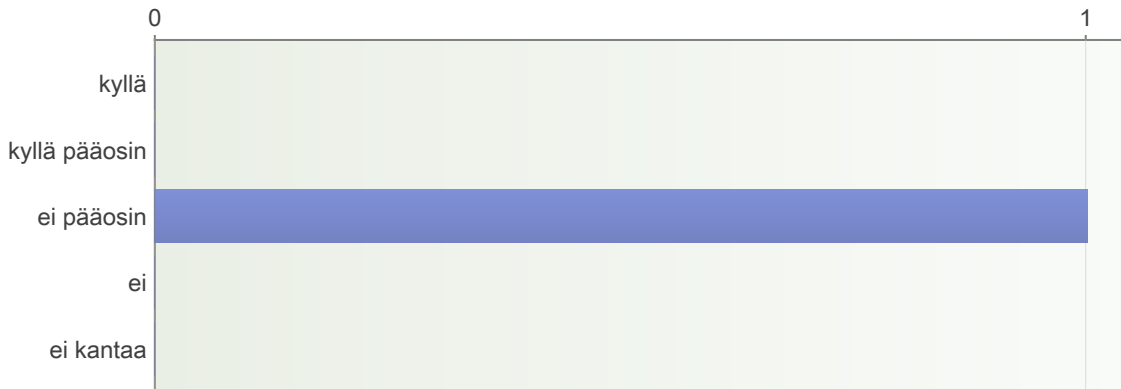

Avoimet vastaukset: ei

- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon:

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleensä itsehallintoon liittyy oikeus päättää tuloista eli verotusoikeus. Valtion rahoitus ja tiukka rahoituskehys kaventavat maakuntien itsehallinnon alaa. Rahoitusperiaatteena lakiesityksissä oleva pääosin tarveperusteinen erilaisin kertoimin painotettu rahoitusmalli mahdollistaa kantokyvyltään erilaisten alueiden tasapainoisen rahoituksen. Ahtaaseen rahoitusmalliin yhdistyy kuitenkin monenlainen valtion maakunnille antama ohjaus. Tätä ilmentävät maakunnan tehtävien säätäminen lailla, rajoitettu oikeus päättää palveluiden tuotantotavoista, valinnan vapauden piiriin otettavien palvelujen määrittely, rajoitettu mahdollisuus päättää hallinnosta, sopimusoikeuden rajoitukset, sitominen palvelulaitosten käyttöön, erilaiset valtion ohjauksen toimivaltuudet, investointien ohjaus jne.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen perusteella jää epäselväksi eri tavoin järjestettyjen palvelun juridiset suhteet. Esimerkiksi 8 § Palvelujen tuottaminen ja 9 § Tuottamista koskevan vastuun toteuttaminen ja sen valvonta jäävät epämääräisiksi - samoin niiden suhde vapaan valinnan piirissä oleviin palveluihin. Pykälissä käytetään termiä "palvelujen hankkiminen" ja 9 §:ssä edellytetään, että maakunnan tulee ottaa muiden tuottajien kuin maakunnan palvelulaitoksen kanssa tehtäviin sopimuksiin maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseksi tarvittavat määräykset. Kysymykseksi jää, edellytetäänkö maakunnalta siten kaikkien järjestämisvastuun piiriin kuuluvien palvelujen osalta palveluntuottajien hankintamenettelyä sekä em. prosessiin liittyen sopimusten laatimista.

Maakunnalle on ko. lakiluonnoksessa asetettu erittäin laaja vastuu palvelujen järjestämisestä sekä asiakkaan palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta (7 §). Lakiluonnoksen 9 § hahmotellut valvontakeinot ovat em. velvoitteeseen nähden yleisellä tasolla.

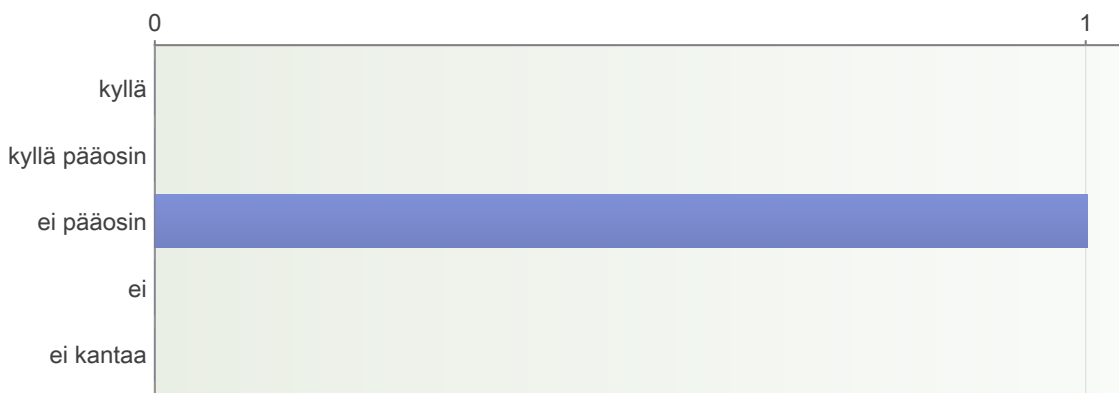
Maakuntauudistusta ja sitä koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa tulisi turvata monialaiset kuntien ja valtion viranomaistahoja, kolmannen sektorin toimijoita ja yrityksiä yhdistävät toimintamallit. Tällaisia verkostomaisesti tuotettuja palveluja ovat mm. hyvin lupaavin tuloksin käynnistyneet alle 30-vuotiaiden Ohjaamo-palvelut. Maakunnan tulisi palvelujen järjestäjänä esim. säännöksissä, maakunnan strategiassa, palvelulupauksessa ja sopimuksissa varmistaa palvelun tuottajalla olevan tarvittaessa toisaalta velvoite ja toisaalta edellytys osallistua

edellä kuvaillun kaltaiseen monialaiseen yhteistyöhön, esim. Ohjaamo-toimintaan. Maakunnan on tehtäviensä hoidossa edistettävä eri toimijoiden kumppanuutta ja verkostoyhteistyötä. Tulevassa sote- ja maakuntauudistuksessa tulisi varmistaa tiedonkulku, vastuunotto ja toimivat yhteistyösuhteet eri toimijoiden välillä järjestämis- ja tuottamisvastuiden muuttuessa merkittävästi.

Ohjaamo-toimintamalli perustuu verkostotyöhön, jonka toteuttajina ovat kuntien työllistämispalvelut, koulu- ja nuorisotoimi, sosiaali- ja terveystoimi, TE-toimisto, KELA, oppilaitokset ja kolmas sektori sekä laajeneva yhteistyö yrittäjien kanssa. Näiden eri hallinnonalojen toimijoiden välistä joustavaa yhteistoimintaa ei saisi vaarantaa valmisteilla olevassa uudistuksessa. Ohjaamo-toiminnan avulla tavoitellaan alle 30-vuotiaiden nuorten työllistymistä, kouluttautumista ja arjen hallintaa. Verkostomaisesti toimivissa Ohjaamoissa tarjotaan ns. yhden oven periaatteella nuoren tilanteeseen sopivaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta kokonaisvaltaisella työotteella. Näin mm. aikaa ja resursseja vievä ketjuttaminen vähenee. Ohjaamo-palveluja on tarjolla syksyllä 2016 lähes 40 palvelupisteessä eri puolilla Suomea. Niiden vaikutuspiirissä on noin 60 % alle 30-vuotiaista nuorista.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

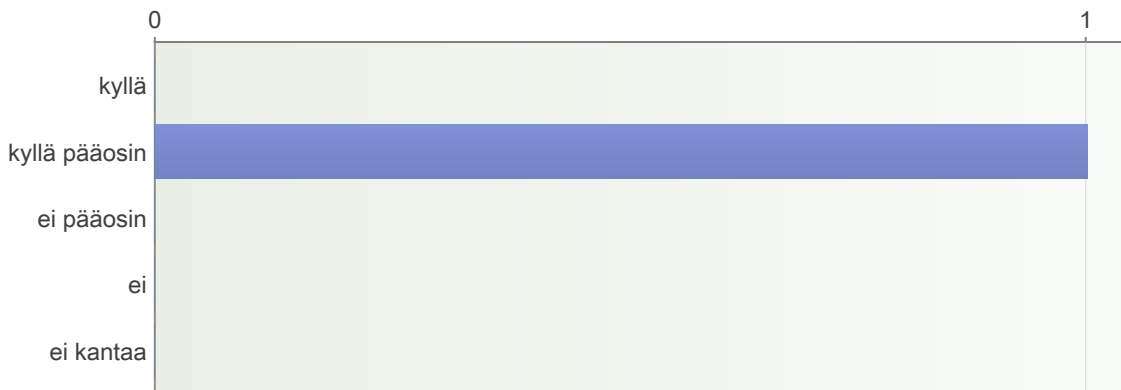

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakiluonnoksessa esitetään suurempiin kokonaisuuksiin koottavien palvelujen vastuusta ja päätösvallasta. Maakuntien näkökulmasta on ongelmallista, että maakunta ei voisi vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palvelujen tuottamistapaan eikä palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin. Epäselväksi jää, mitkä ovat ne sosiaalihuoltoon kuuluvat palvelut, jotka voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Lisäksi järjestämislain 11§ mahdollistaa tiettyjen palvelujen kokoamisen kahteentoista laajasta ympärivuorokautisesta päivystyksestä vastaaviin maakuntiin siten, että muilla maakunnilla ei ole oikeutta tuottaa keskitettäviksi määritellyjä palveluita. Tämä kokonaisuus on annettu laajasti asetuksenantovaltuuksien piiriin. Kysymys ei ole tuottamisvastuusta, vaikka hallituksen esityksessä niin esitetään. Jos sääntely jätetään tähän muotoon, tarkoittaa se, että osa maakunnista ei ole järjestämisvastuussa niistä palveluista, jotka koottu suurempiin kokonaisuuksiin. Tämä on vastoin maakuntien järjestämisvastuusta linjattua.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

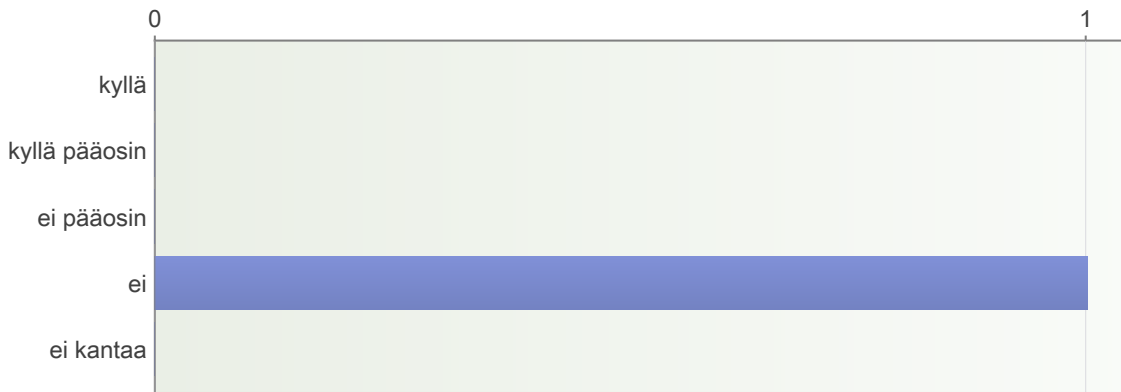

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Peruseriaatteena maakuntaa laajempien kokonaisuuksien sopiminen 5 yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen puitteissa on merkittävästi toimivampi ratkaisu kuin kaavamainen 18/12/5 -mallinen valtakunnallinen asetussäätely koskien yksityiskohtaisia hoitoja ja toimenpiteitä. Viiden alueen yhteistyösopimus on riittävä pohja toimivan työnjaon ja tarkoituksenmukaisen resurssien käytön varmistamiseksi. Asetuksin määritellyllä työnjaolla kavennetaan merkittävästi sekä maakunnan itsehallintoa että palvelurakenteen tarkoituksenmukaista toteuttamista yhteistyöalueilla. Suurempiin kokonaisuuksiin koottavista palveluista koskevasta sääntelystä tulee voida poiketa, mikäli alueellisten tarpeiden mukainen palvelu (esimerkiksi päivystyksen ylläpito) sitä edellyttää.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

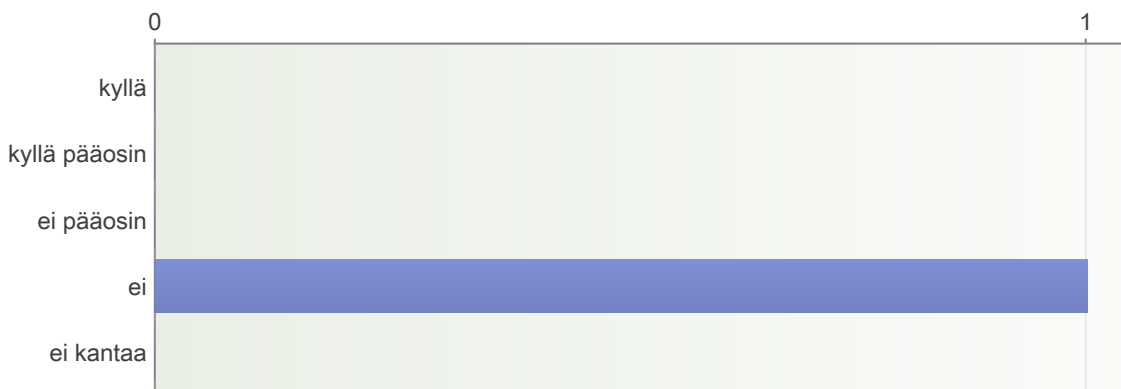

Avoimet vastaukset: ei

- Integraation toteutuminen on asiakkaan saaman palvelun, palvelun vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kannalta erittäin tärkeää erityisesti paljon palveluja käyttävien kansalaisten palvelukokonaisuuksien näkökulmasta. Monituottajamallin yleisinä vaaroina ovat mm. tiedonkulun ongelmat, palveluketjujen hajoaminen sekä se, että palvelun käyttäjä ei saa palvelutarpeeseen nähden kaikkein parasta palvelukokonaisuutta. Valinnanvapaus ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat horisontaalisen ja vertikaalisen integraation toteuttamisen. Lainsäädännön kokonaisarviota vaikeuttaa lisäksi vapaan valinnan lainsäädännön puuttuminen.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

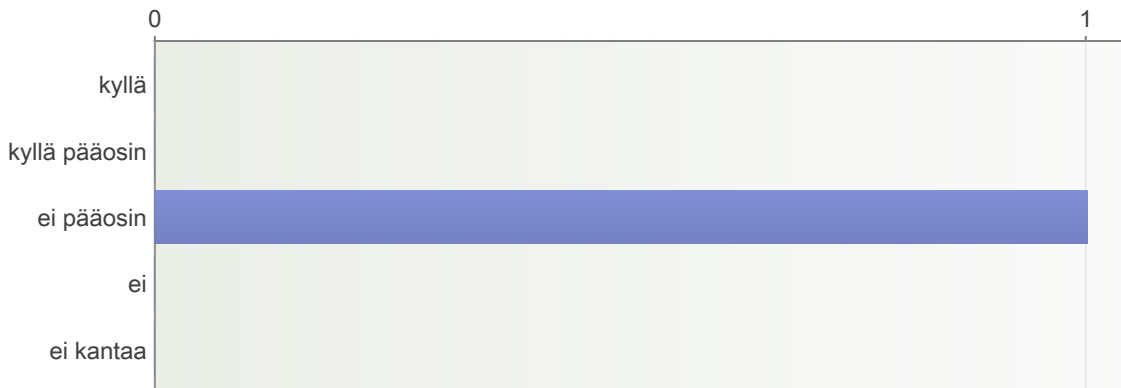

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategisesti merkittäviin kohteisiin. Strategiset tavoitteet sekä ministeriöiden ja maakunnan neuvottelumenettely yhdistettynä talouden kautta ohjaamiseen ovat riittäviä kansallisia ohjausvälineitä. Valtion ei tule puuttua maakuntien operatiiviseen toimintaan tai maakuntien yhteistyörakenteisiin, jos niillä kyetään turvaamaan riittävä lainmukainen palvelutaso kansalaisille. Maakunnan ohjauksen tulee perustua lakiin - ei sitä alempiin säädöksiin tai hallinnollisiin päätöksiin.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

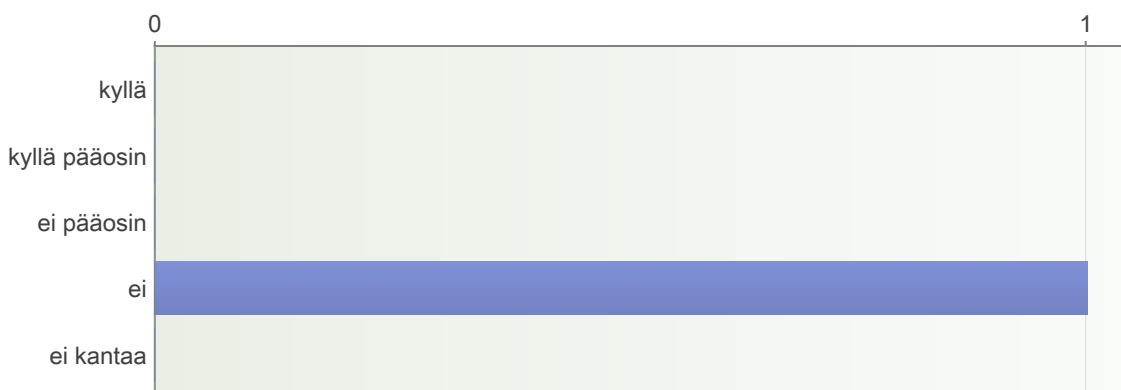

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- On kyseenalaista, onko lainsäädännöllä ylipäätään tarkoituksenmukaista säätää lakiesityksessä olevalla tarkkuudella maakunnan organisaatiosta, palvelun järjestäjän ja toteuttamisen erottamisesta tai yhtiöittämisestä. Maakunnille tulee antaa vapausasteita hallintonsa järjestämiseen sekä palvelujen rahoitus-, järjestämis- ja toteuttamisvastuun tarkoituksenmukaisiin maakunnallisiin järjestelyihin.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Yhtiöittämisvelvollisuus vapaan valinnan piirissä olevien julkisten palvelujen osalta (118 §) ei ole perusteltu kestävästi eikä yhtiöittämisvelvollisuutta tulkita samalla lailla muissa Euroopan maissa. Tässä yhteydessä on huomioitavaa, että maakunnalla on palvelujen rahoitus-, järjestämis- ja toteuttamisvastuu palveluista myös niissä tilanteissa ja niillä alueilla, joissa markkinat eivät tuota vapaan valinnan piirissä olevia palveluita. Yhtiöittämisvelvollisuus rajaa ja hajottaa maakunnan tuotantotapoja tarpeettomasti. Sen vuoksi yhtiöittämisvelvoitteen juridinen pohja tulisi selvittää huomattavasti nykyistä tarkemmin.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnilla ja kuntayhtymillä tulisi jatkossa olla oikeus tuottaa ja järjestää säännöksissä tarkoitettuja palveluja.

Valtion kontrollia maakunnan toiminta kohtaan tulee vähentää. Strategisten tavoitteiden linjaus riittää, jolloin maakunnat itse voivat päättää oman asiantuntemuksensa mukaisesti alueensa toiminnasta. Valtion kattava kontrolli uhkaa kääntyä itseään vastaan: Tulevien maakuntien itsehallinto jää niin ohueksi, että koko tärkeän reformin läpimeno on uhattuna.

Järjestämislain 15§ mukainen palvelulupaus on lähtökohtaisesti myönteinen tekijä, joka lisää läpinäkyvyyttä palvelun käyttäjien suuntaan maakunnan järjestämiin palveluihin liittyvistä tavoitteista ja palveluprosesseista. Palvelulupaus sitoo maakuntaa ja sen vastuullista virkamiesjohtoa toimimaan maakunnan antaman lupauksen mukaisesti. Hyvinvointipalveluissa paras ja vaikuttavin lopputulos syntyy kuitenkin useimmissa tapauksissa palvelun antajan ja palvelun käyttäjän tekemistä toimenpiteistä. Palvelu luo usein edellytykset hyvinvoinnille, mutta palvelun käyttäjän omat toimet vaikuttavat lopputulokseen myös erittäin merkittävästi. Kuntoutuminen ei useinkaan perustu vain kuntoutukseen vaan hyvä lopputulos saadaan vain kuntoutuksen ja kuntoutujan omien toimien yhteisvaikutuksella. Yksipuolisen julkisen palvelulupauksen sijasta olisi syytä kehittää malleja, joissa määritellään julkisen palvelulupauksen lisäksi myös palvelun käyttäjä mukaan palvelun toteuttamiseen. Näin ollen olisi tarkoituksenmukaisempaa puhua palvelusitoumuksista, jossa julkiseen palvelulupaukseen yhdistetään palvelun käyttäjän osuus parhaaseen lopputulokseen pääsemisessä. Näin luotaisiin edellytykset kansalaisten ja palvelun käyttäjien voimavarojen näkyväksi tekemiseksi hyvinvoinnin rakentamisessa.

Lainsäädäntökokonaisuus ei ole vielä selvillä, jolloin lakipaketin lausuminen on ongelmallista - lähes mahdotonta. Vapaan valinnan lainsäädännön pitäisi sisältyä kokonaisuuteen ennen perusteltujen lausuntojen pyytämistä.

Esitetty maakunnallinen toimintarakenne on monimutkainen ja lisää päällekkäistä byrokratiaa.

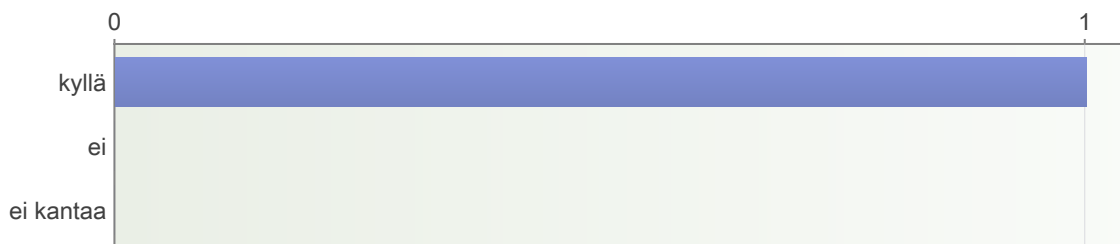
Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuu kuntien ja maakunnan välillä jää vielä jossain määrin epäselväksi.

Yhteistyöalueiden toiminta pitäisi olla koordinoivaa ja sopimukseen perustuvaa.

Yksityisten palveluntuottajien toiminta perustuu rekisteröintiin ja omavalvontaan. Tämä aiheuttaa maakunnalle suuren valvontavastuun.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

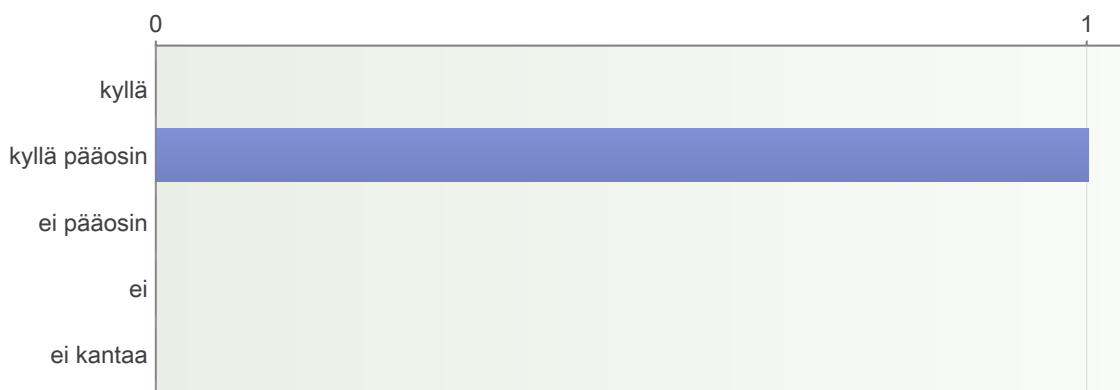
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

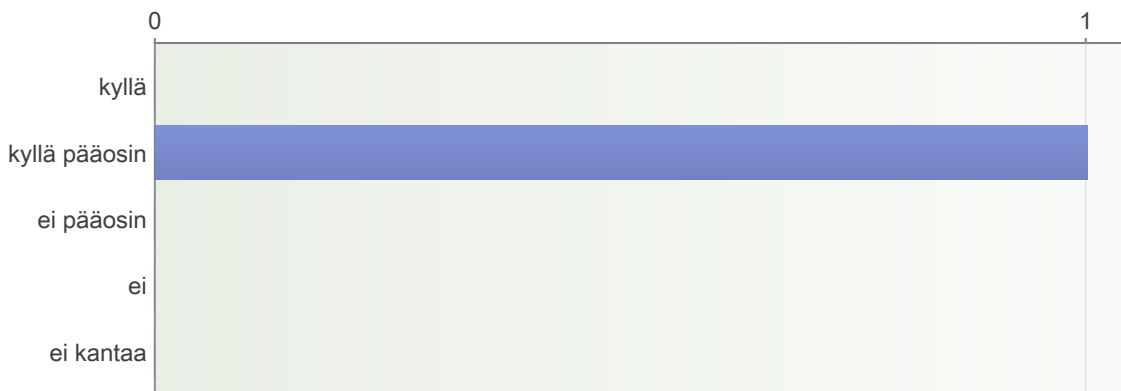

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valmistelutoimielimen toimeksianto on esitetty yleisellä tasolla. Sen jäsenet ovat vir-kamiehiä. Tarkoitus on, ettei valmistelutoimielin ota kantaa poliittista harkintaa vaativiin asioihin. On ratkaistava, kuinka nämä tehtävät rajataan ja kuinka toisaalta varmistetaan välttämätön kytkentä poliittiseen päätöksentekoon.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

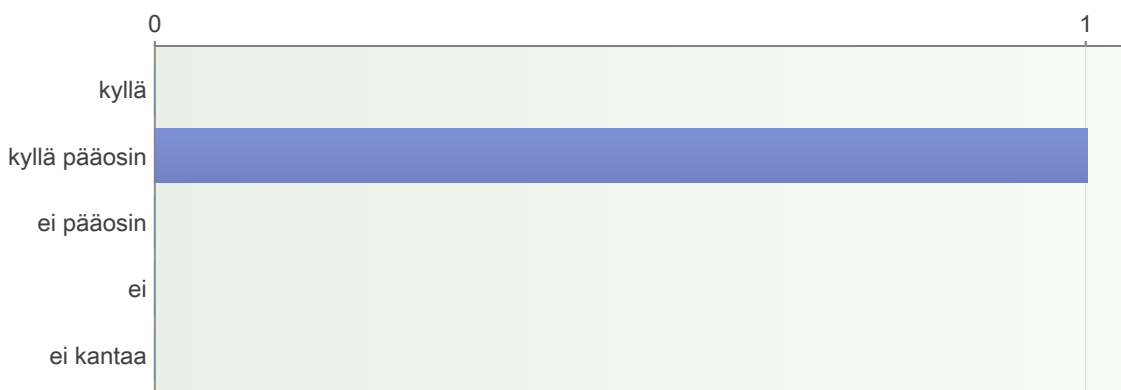

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Ehdotettu liikkeenluovutus on kannatettava periaate sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön siirtymiselle mukaan lukien tukipalvelujen henkilöstö.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lakiesitys perustuu nk. suppeaan jakautumismalliin, joka on perusteiltaan toimiva tapa varmistaa maakunnan toiminta. Keskeistä on kuitenkin varmistaa se, että maakunnan kannalta tarpeettomat kiinteistöt eivät muodosta

kunnille kohtuutonta taloudellista riskiä.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon:

"Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötärpeeseen.

Omaisuusjärjestelyiden yhteydessä siirtyvä omaisuus tulee määritellä tarkasti kunnittain ja omaisuusjärjestelyiden vaikutukset yksittäisten kuntien taseeseen ja velkaantuneisuuteen pitää arvioida. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymäkauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi, vähintään 5 vuotta, jotta kunnat voivat varautua ja valmistautua mahdollisiin palveluverkon muutoksiin. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvonsäilyttämisen.

Uudistukseen liittyvin omaisuusjärjestelyin ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjiin tai vajaakäyttöön jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle.

Kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Lakiesityksen tulisi mahdollistaa maapohjien ja alueiden jääminen kuntayhtymien/jäsenkuntien omistukseen sekä vuokraamisen maakunnille pitkäaikaisilla käyttötarkoituksella sidotuilla vuokrasopimuksilla.

Mikäli edetään lakiesityksen mukaisesti, kuntayhtymien maapohjaa tulee siirtää vain sote-toiminnan edellyttämä määrä.

Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkuks-tannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Voimaanpanolaissa ehdotetaan säädettäväksi, että varainsiirtoverotuksessa ei syntyisi veroseuraamuksia siirrettäessä kuntayhtymät varoineen ja velkoineen voimaanpanolaissa tarkoitetulla tavalla maakunnille ja näiden varojen siirtyessä edelleen voimaanpanolaissa tarkoitetulle valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Kunnat joutuvat uudistuksen seurauksena siirtämään kiinteistöjään vastaavasti omistamiinsa yhtiöihin kuntalain yhtiöittämisvelvoitteen perusteella ja lisäksi kunnilla on muutoin tarpeen järjestellä kiinteistöomistuksiaan maakuntauudistuksen johdosta.

Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria.

Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on kuitenkin sitoutunut satojen miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan verohallinnolle siirrettäessä omaisuutta maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa. Siltä osin, kun kustannukset liittyvät maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattaviin kiinteistöihin on kustannukset huomioitava vuokratasoa määriteltäessä.

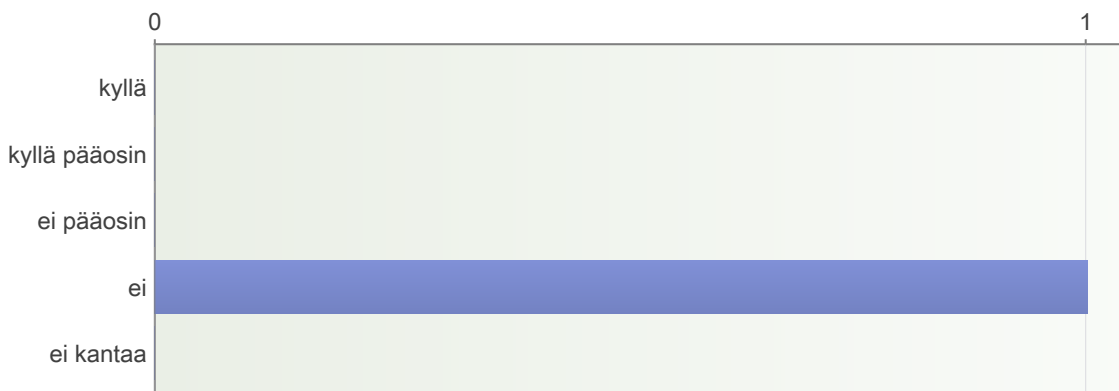
Kiinteistöjen käyttötärpeeseen liittyvien riskien jakaminen tasaisemmin olisi mahdollista toteuttaa myös eräillä muilla lakiehdotuksissa vaille huomiota jätetyillä mekanismeilla. Tällaisia olisivat esimerkiksi:

1. kuntien ja kuntayhtymien kaikkien sote -kiinteistöjen siirtäminen maakunnille ja edelleen niiden omistamaan toimitilayhtiöön yhtenäisin perustein käypään arvoon tai muuhun erikseen sovittavaan arvoon. Kiinteistöjen lunastuskorvaus on mahdollista rahoittaa esimerkiksi osittain kunnan/kuntayhtymän maakunnalle antamalla ja valtion takaamalla lainalla.

2. kuntien ja maakuntien yhteisesti omistamien toimitilayhtiöiden perustaminen. Osa sote -kiinteistöjen luovutushinnasta suoritettaisiin kunnille kiinteistöyhtiöiden osakkeina. Kunnat sai-sivat asianmukaisen korvauksen luovutetusta omaisuudesta eivätkä maakunnat puolestaan velkaantuisi liikaa. Mallissa omaisuusjärjestelystä tulevat hyödyt ja haitat jakaantuvat omistuksen mukaisessa suhteessa maakuntien ja kuntien kesken.”

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaaajien määrä: 1

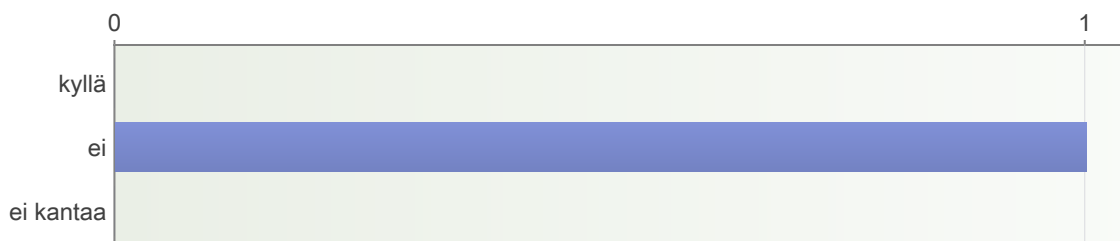

Avoimet vastaukset: ei

- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon:

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

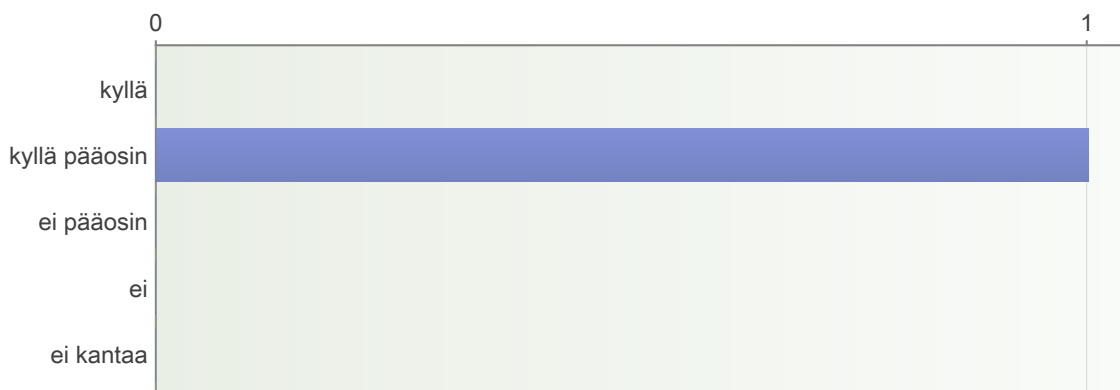
- Viitaten lausunnon aikaisempiin osiin, yhtiöittämisspakko tulee arvioida kokonaisuudessaan uudelleen lainsäädännön valmistelussa. Sinänsä kahden vuoden siirtymäaika riippuu merkittävästi vapaan valinnan toteuttamistavasta. Virkamiesten esityksen mukaan vapaa valinta toteutetaan asteittain. Yhtiöiden perustaminen ja henkilöstön siirtyminen niihin pitää vaiheistaa osana vapaan valinnan sääntelyä.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

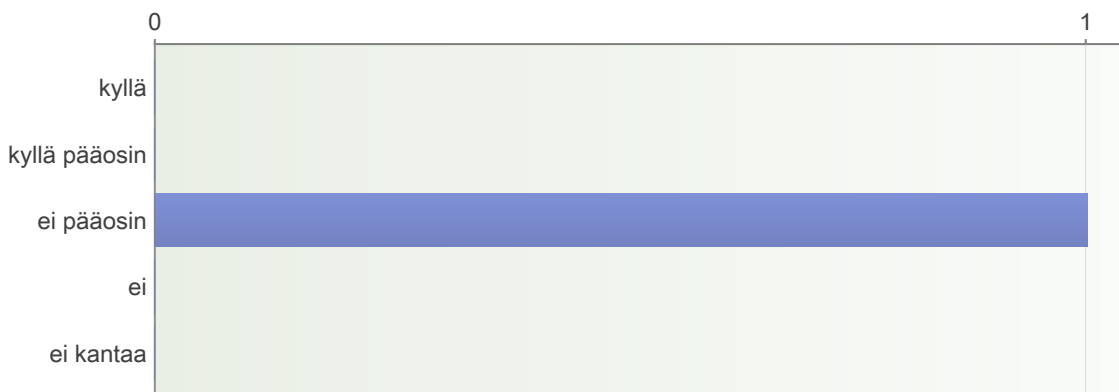

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lähtökohtaisesti itsehallinnon elementtinä on oikeus päättää tuloistaan (verotusoikeus). Valtion rahoitus sekä tiukaksi määritelty rahoituskehys kaventavat merkittävästi maakuntien itsehallinnon alaa. Rahoitusperiaatteena lakiesityksissä oleva pääosin (89%) tarveperusteinen erilaisilla kertoimilla painotettu rahoitusmalli on kuitenkin oman verotusoikeuden jälkeen seuraavaksi paras maakunnan rahoitusmuoto, joka mahdollistaa luontevalla tavalla kantokyvyltään erilaisten alueiden tasapainoisen rahoituksen sekä alueiden eroja tasaavan mekanismin. Rahoitusmalli on laskennallinen ja mekaaninen. Sen osana ja lisänä tulisi käydä valtion ja maakunnan välinen vuosittainen rahoitusneuvottelu, joissa pitää olla mahdollisuus rahoituksen tarkistamiseen, mikäli maakunnan olosuhteet sitä edellyttävät.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

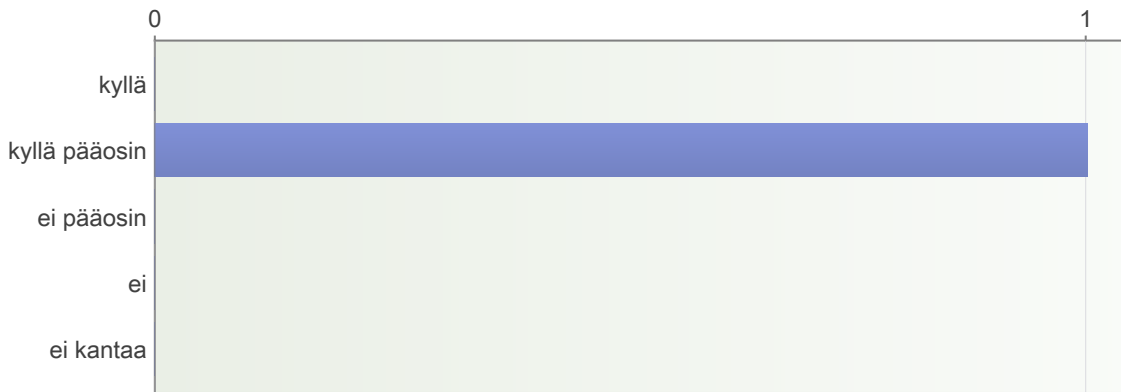

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

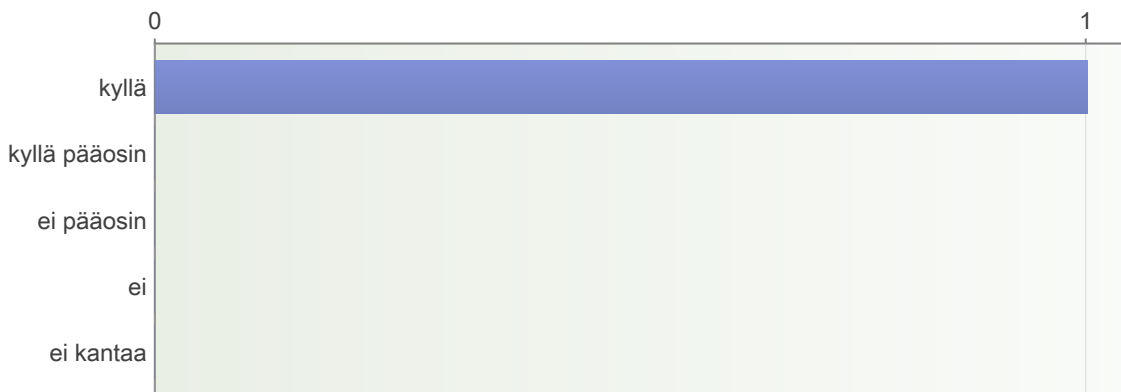

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tarvetekijät on määritelty monitahoisesti. Rahoitusmallin ja tarvetekijöiden käyttöönotto edellyttävät jatkuvaa arviointia ja parantamista, kun rahoitusjärjestelmästä saadaan kokemuksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

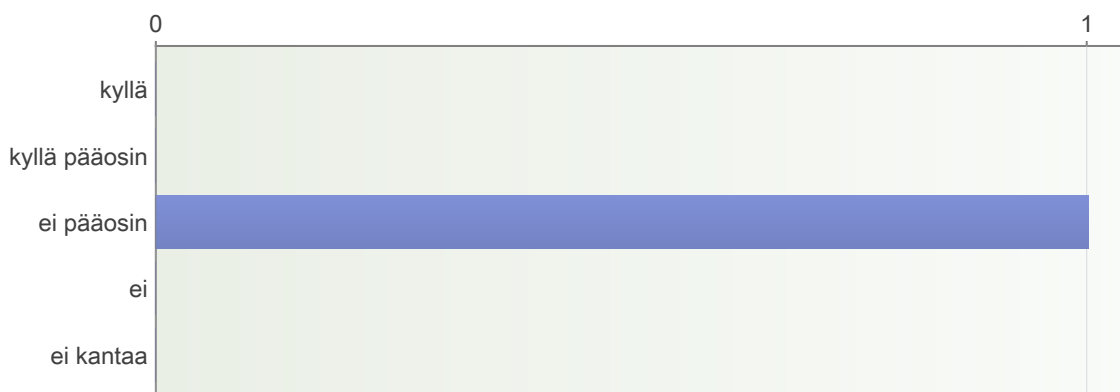
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

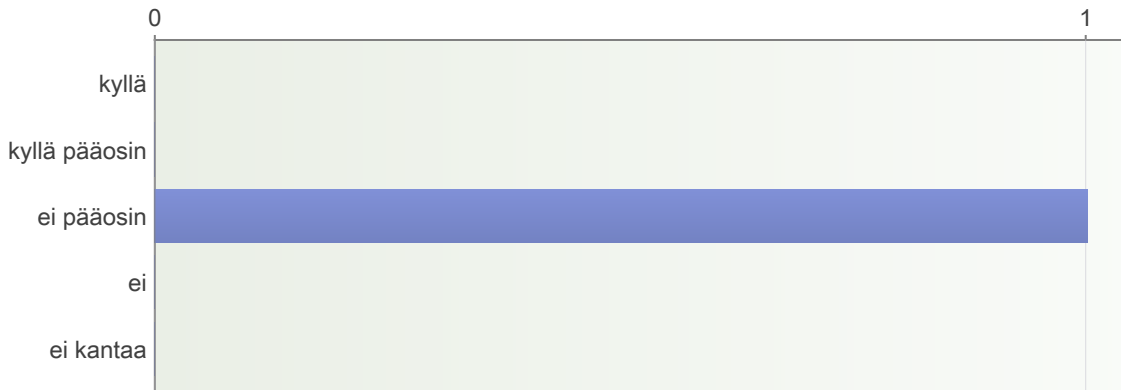

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon:

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

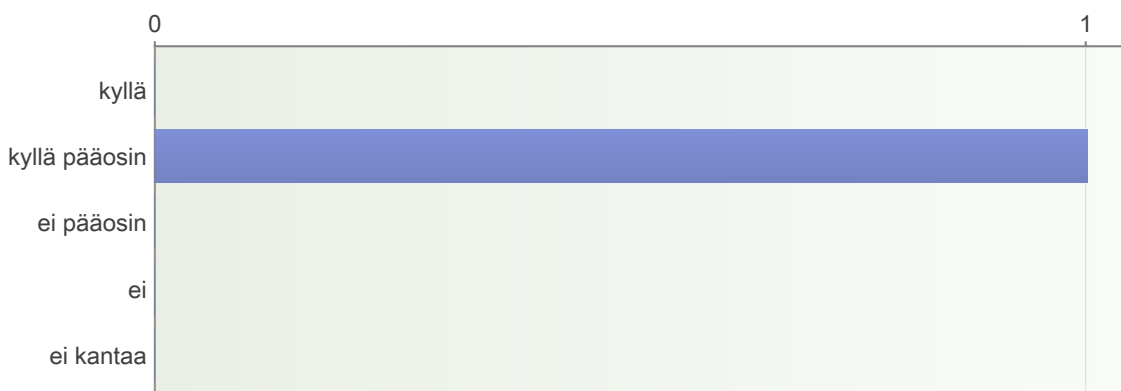
- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon:

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton tältä osin antamaan seuraavaan lausuntoon:

"Kuntien veroprosenttien lakisääteinen alentaminen ja siihen liittyvä rajoitus päättää veroprosenteistaan vuosina 2019-2021 johtaa moniin ongelmiin (kts. kysymykset 23 ja 36). Kuntalain mukaan kunnan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnat päättävät veroprosenteistaan käytännössä talousarvion teon yhteydessä ja mitoittavat veroprosenttinsa siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi tulevat turvatuiksi.

Ehdotetun lainsäädännön oikeudenmukaisuutta arvioitaessa tulee huomioida se, että veropro-sentin pakkoalennus koskisi myös Ahvenanmaan kuntia joilta ei esitetä siirtyvän uudistuksessa tehtäviä tai velvollisuuksia. Kirkollisveron osalta esityksessä on päädytty siihen, että seurakunnat alentavat veroprosenttejaan oma-aloitteisesti. Linjaus on oikea ja samaa menettelyä tulee soveltaa myös kuntiin.

Ehdotus kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on hyvä. Kuten luonnoksessa linjataan, kiinteistövero on tehokas ja tuotoltaan vakaa tapa rahoittaa paikallisia julkisia palveluita.

Positiivisena voidaan pitää myös sitä, että kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon säilyy. Kuntien saamat yhteisöverotulot toimivat kannustimena kunnan elinkeinopolitiikan kehittämisessä.

Esityksessä ehdotetaan verotuskustannusten jaon muuttamista sen johdosta, että kuntien suhteellinen asema verotulojen saajana pienenee suhteessa valtioon. Muutos on tältä osin perusteltu, mutta ehdotus siitä, että kuntien verotuloja leikataan siirtyviä kustannuksia vastaavasti ei ole kuntien kannalta kustannusneutraali. Kuntien asema veronsaajana muuttuu verotulojen pienentyessä eikä kustannuksia tule periä kunnilta muuta kautta.

Kuntaliitto ei pidä kuntien veroprosenttien erillistä säätelyä vuosina 2019-2021 tarpeellisena. Esityksessä on ehdotettu muutosta myös kunnallisveroprosenttien säätelyyn myös uudistuksen jälkeisen ajan osalta niin, että vuodesta 2022 lukien kunnat ilmoittaisivat tuloveroprosenttinsa prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Tältä osin ehdotus on kannatettava. Kunnallisveroprosentit tulevat laskemaan uudistuksen seurauksena ja kunnallisverotuksen efektiivisyys paranee vähennyksien siirtyessä nykyistä enemmän tehtäväksi valtion verotuksessa. Tulo-veroprosentin ilmoittaminen jatkossa prosentin kymmenyksen tarkkuudella neljännesprosent-tiyksikön sijaan on perusteltu muutos.

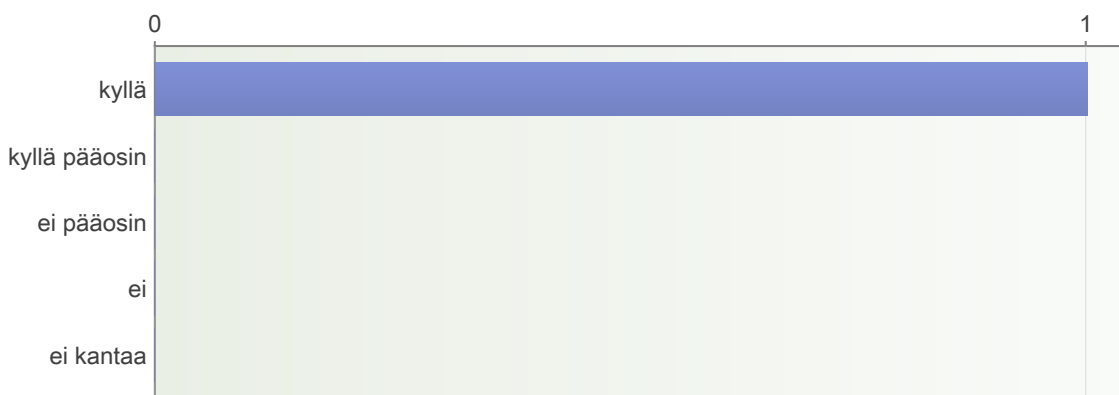
Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Voimaan-panolaissa ehdotetaan säädettäväksi, että varainsiirtoverotuksessa ei syntyisi veroseuraamuksia siirrettäessä kuntayhtymät varoineen ja velkoineen voimaanpanolaissa tarkoitetulla tavalla maakunnille ja näiden varojen siirtyessä edelleen voimaanpanolaissa tarkoitetulle valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Kunnat joutuvat uudistuksen seurauksena siirtämään kiinteistöjään vastaavasti omistamiinsa yhtiöihin kuntalain yhtiöittämisveloitteen perusteella ja lisäksi kunnilla on muutoin tarpeen järjestellä kiinteistöomistuksiaan maakuntauudistuksen johdosta. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella 35

uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kun-tien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria.

Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on kuitenkin sitoutunut satojen miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan Verohallinnolle omaisuutta siirrettäessä maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa. Siltä osin, kun kustannukset liittyvät maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattaviin kiinteistöihin on kustannukset huomioitava vuokratasoa määriteltäessä.”

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

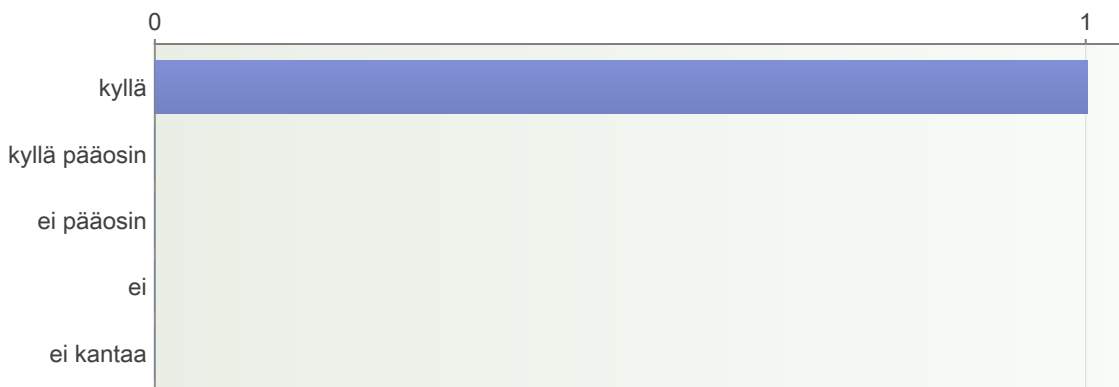

Avoimet vastaukset: kyllä

- Säätely on kunnista ja kuntayhtymistä siirtyvän henkilöstön osalta tarkoituksenmukaista, koska työnantajaedunvalvontaan ei ehdotuksen mukaan tulisi muutoksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakunnan ehdotetaan olevan Kevan jäsenyhteisö, ja tämä sääntely olisi tarkoituksenmukaista eläkkeiden rahoittamisen kannalta. Esityksessä on myös otettu huomioon se, että yhtiöittämissä tilanteissa yhtiöille säädettäisiin velvoite huolehtia lisäeläkkeiden säilymisestä.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauteen ja yhtiöittämiseen liittyvät merkittävät riskit henkilöstölle. Esityksen yleisperusteluissa todetaan, että jatkossa henkilöstön asemaan ja palvelussuhteen ehtoihin voi vaikuttaa palvelutuotannon erottaminen järjestämistehtävästä sekä maakunnan oman palvelutuotannon osittainen yhtiöittäminen sekä erityisesti valinnanvapausjärjestelmän myötä lisääntyvä yksityisen palvelutuotannon osuus julkisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Edelleen esityksessä todetaan, että henkilöstöön sovellettavat työehtosopimukset voivat tällöin vaihtua ja muutoksella on vaikutuksia palvelussuhteen ehtoihin. Tämä on merkittävä henkilöstöä koskeva riski, minkä osalta esityksen vaikutusarviointi on puutteellista, koska esitys vapaan valinnan sääntelyksi ei ole vielä lausunnolla.

Väliaikaisen toimielimen yhteistoiminta. Esityksen yleisperustelujen mukaan uudistuksen edellyttämät henkilöstöjärjestelyt valmistellaan yhteistoiminnassa maakuntien, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa. Voimaanpanolain 16 §:ssä säädettäisiin yhteistoiminnasta maakuntia perustettaessa. On tärkeää, että myös väliaikaishallinnolle säädetään ehdotuksen mukainen velvollisuus noudattaa yhteistoimintalain periaatteita.

Maakunnan valtakunnalliset palvelukeskukset. Voimaanpanolain 5 luvussa säädettäisiin maakuntien palvelukeskuksista. Esitettyssä sääntelyssä jää epäselväksi, miten ja millä reunaehdoilla keskukset muodostetaan ja miten ne organisoidaan. Edelleen epäselväksi jää, miten palvelukeskukset vaikuttavat henkilöstön asemaan. Lisäksi esityksen perusteet valtakunnallisten palvelukeskusten tarpeelle eivät ole riittävät; esitettyä tarkoituksenmukaisempaa olisi, että maakunta päättäisi itse omista tukipalvelutarpeistaan. Tukipalvelujen keskittäminen ei saa johtaa yksinkertaisten tukipalvelutehtävien siirtymiseen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön vastuulle.

Ei Irtisanomissuojaa. Esityksen yleisperusteluiden mukaan irtisanomissuoja on uudistuksen yhteydessä tarpeeton, koska etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa toimivista ammattihenkilöistä on monin paikoin pulaa. Lisäksi mahdollinen irtisanomissuoja tarkoittaisi esityksen mukaan, että maakuntiin siirtyvä henkilöstö olisi paremmassa asemassa kuin yksittäisissä kunnissa hallintotehtävissä työskentelevä henkilöstö, jonka määrälliseen tarpeeseen uudistus voi myös vaikuttaa.

Lainsäädännön soveltamisen ongelmakohdat. Esitettyssä lainsäädännössä on useita kohtia, joiden soveltaminen ei ole yksiselitteistä ja joihin tarvitaan ohjeistusta. Miten tapahtuu esimerkiksi henkilöstön siirto maakuntaan (virkojen perustaminen ja työsuhteisiin siirto)? Edelleen työn vaativuuden arviointiin ja palkkojen harmonisointiin tarvitaan selkeät linjaukset.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Valmistelussa on otettava huomioon, että maakunta on aivan uusi organisaatio - ei minkään entisen jatke.

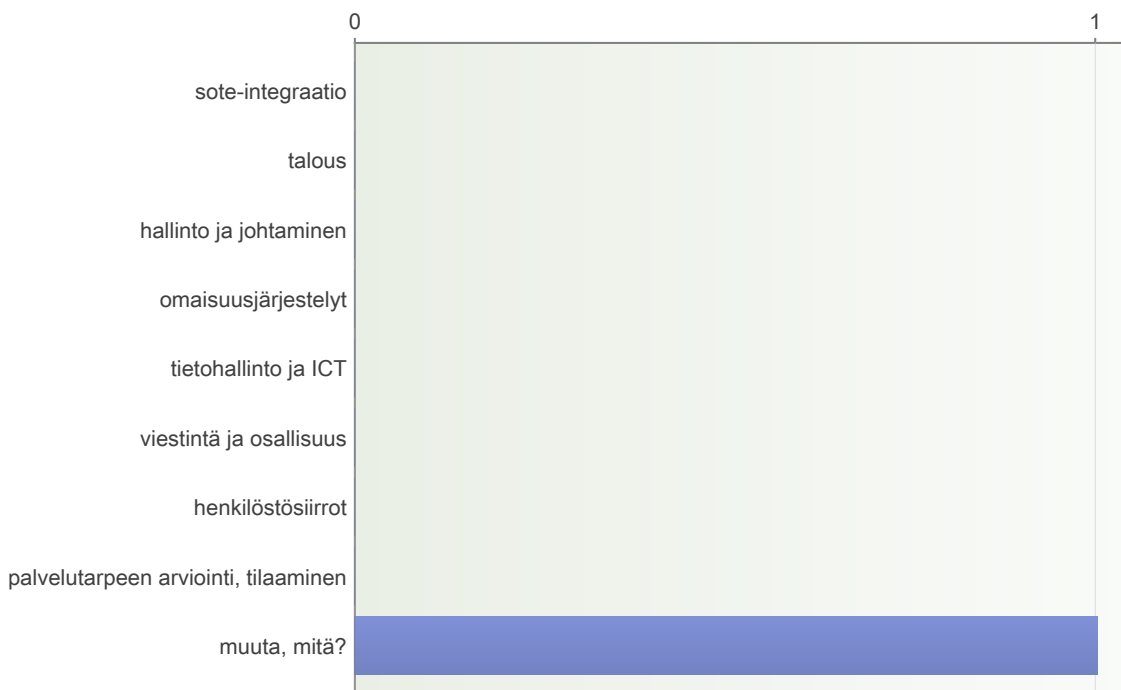
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Avotila

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Uudistus on erittäin laaja ja monimutkainen. Tukea tarvitaan uudistuksen kaikissa aiheissa ja vaiheissa.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen lainsäädäntökokonaisuus ei ole vielä selvillä, joten säännöksiä koskevien kannanottojen esittäminen on ongelmallista. Vapaan valinnan lainsäädännön pitäisi sisältyä lausuntopyynnössä tarkoitettuun kokonaisuuteen.

Peruskuntien taloutta on lakiehdotuksessa käsitelty niukasti. Kuntia joutuu suurten talousvaikeuksien eteen heikentyneen tulorahoituksen, kiinteistöistä aiheutuvien riskien ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaisuus kasvaa joissakin kunnissa kovastikin.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.